

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 411/2011-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. septembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť Mgr. M. D., N., zastúpenej advokátkou JUDr. E. B., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 39 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky rozhodnutiami Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny sp. zn. AA/2006/08531-OPPK-dv z 28. júna 2006 a sp. zn. AA/2008/07539-NSVOPPK/Mik zo 6. júna 2008 a základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 11 S 36/2008-47 z 22. októbra 2008, ako aj rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Sžso 10/2009 z 26. januára 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Mgr. M. D. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. júna 2010 faxom a 14. júna 2010 poštou doručená sťažnosť Mgr. M. D. (ďalej len „sťažovateľka“),

ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 39 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozhodnutiami Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „ústredie“) sp. zn. AA/2006/08531-OPPK-dv z 28. júna 2006 a sp. zn. AA/2008/07539-NSVOPPK/Mik zo 6. júna 2008 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutia ústredia“) a základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 11 S 36/2008-47 z 22. októbra 2008 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“), ako aj rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Sžo 10/2009 z 26. januára 2010 (ďalej aj „napadnutý rozsudok najvyššieho súdu“).

Sťažovateľka uviedla, že požiadala o priznanie rôznych peňažných príspevkov v zmysle zákona č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnej pomoci“), ktoré mali kompenzovať následky utrpeného úrazu. Priznanie nároku na sťažovateľkou uplatnené príspevky závisí od určenia miery funkčnej poruchy.

Podstatou sťažnosti je nesúhlas sťažovateľky s postupom a rozhodnutiami prvostupňového, ako aj druhostupňového správneho orgánu pri posudzovaní jej žiadosti o poskytnutie príspevku na kúpu motorového vozidla, najmä miery jej funkčnej poruchy, a tiež s rozhodnutiami všeobecných súdov rozhodujúcich o jej žalobe proti napadnutým rozhodnutiam správnych orgánov.

Sťažovateľka požiadala 31. januára 2006 Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Trenčín, úsek sociálnych vecí a rodiny, detašované pracovisko D. (ďalej len „Úrad práce Trenčín“), o poskytnutie peňažných príspevkov v zmysle zákona o sociálnej pomoci, okrem iného aj o príspevok na kúpu motorového vozidla.

Na základe posudku z 26. januára 2006 bola stanovená miera funkčnej poruchy sťažovateľky v rozsahu 40 % a súčasne bolo konštatované, že sťažovateľka sa podľa § 51 zákona o sociálnej pomoci nepovažuje za občana s ťažkým zdravotným postihnutím. V nadväznosti na tento posudok Úrad práce Trenčín vydal 28. apríla 2006 rozhodnutie

č. 025003/B2006-PPK/BRE-07592, ktorým nevyhovel žiadosti sťažovateľky a peňažný príspevok na kúpu motorového vozidla jej nepriznal. Proti tomuto rozhodnutiu sa sťažovateľka odvolala 22. mája 2006, v nadväznosti na čo ústredie vydalo 21. júna 2006 nový posudok, na základe ktorého vydal žalovaný (druhostupňový správny orgán) 28. júna 2006 rozhodnutie č. AA/2006/08531-OPPK-dv, ktorým rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu potvrdil. Proti tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka žalobu o jeho preskúmanie. Krajský súd jej žalobe vyhovel a 25. apríla 2007 vydal rozsudok č. k. 11 S 59/2006-26, ktorým rozhodnutie druhostupňového správneho orgánu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Po podaní odvolania ústredím bol napadnutý rozsudok krajského súdu z 25. apríla 2007 rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 7 Sžo 37/2007 z 31. januára 2008 potvrdený.

Po vrátení veci na ďalšie konanie vydalo ústredie ako druhostupňový správny orgán na základe nového posudku z 3. júna 2008, ktorým bola znovu stanovená miera funkčnej poruchy sťažovateľky 40 %, nové rozhodnutie č. AA/2008/07539-NSVOPPK/Mik zo 6. júna 2008, ktorým opätovne potvrdilo rozhodnutie prvostupňového orgánu o nepriznaní príspevku na kúpu motorového vozidla sťažovateľke. Aj proti tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka v rámci správneho súdnictva žalobu (25. júla 2008) o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia, ktoré navrhla zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Napadnutým rozsudkom krajského súdu bola žaloba sťažovateľky zamietnutá. Proti tomuto rozsudku sa sťažovateľka odvolala, avšak najvyšší súd napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

Sťažovateľka následne podala sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorou sa domáhala, aby ústavný súd „*po zhodnotení listinných dôkazov, prípadne po vykonaní ďalších dôkazov*“ rozhodol, že rozhodnutiami ústredia sp. zn. AA/2006/08531-OPPK-dv z 28. júna 2006 a sp. zn. AA/2008/07539-NSVOPPK/Mik zo 6. júna 2008 bolo porušené jej základné právo podľa čl. 39 ods. 2 ústavy a napadnutým rozsudkom krajského súdu v spojení napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu bolo porušené jej základné právo na súdnu ochranu, t. j. základné právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Sťažovateľka ďalej navrhla všetky označené rozhodnutia zrušiť a vrátiť vec na ďalšie konanie.

Sťažovateľka sa napokon domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 33 200 € s odôvodnením, že „*kompenzačné nároky konečným zamietajúcim rozhodnutím jej sťažujú život a musí vynakladať finančné prostriedky na to, aby sa domohla svojich práv*“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Konanie o sťažnostiach je bližšie upravené predovšetkým v § 49 až § 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy

podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 39 ods. 2 ústavy rozhodnutiami ústredia sp. zn. AA/2006/08531-OPPK-dv z 28. júna 2006 a sp. zn. AA/2008/07539-NSVOPPK/Mik zo 6. júna 2008 a základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom krajského súdu č. k. 11 S 36/2008-47 z 22. októbra 2008

Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (IV. ÚS 23/05).

Judikatúra ústavného súdu stabilne pripomína, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, a to predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci (napr. I. ÚS 214/09). Podľa princípu subsidiarity ústavného súdu vyplývajúceho z poslednej vety čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Vzhľadom na princíp subsidiarity ustanovený v čl. 127 ústavy je vylúčená právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o sťažovateľkou uplatnených námietkach porušenia jej práv napadnutými rozhodnutiami ústredia, ako aj napadnutým rozsudkom krajského súdu. Ochrany svojich práv sa sťažovateľka mohla domáhať a aj sa domáhala podaním žaloby proti uvedeným rozhodnutiam správneho orgánu v správnom súdnictve.

Rovnako sa sťažovateľka domáhala ochrany svojich práv podaním odvolania proti napadnutému rozsudku krajského súdu.

Ústavný súd dodáva, že, ako vyplýva zo sťažnosti a z jej príloh, jedno z napadnutých rozhodnutí ústredia, a to rozhodnutie sp. zn. AA/2006/08531-OPPK-dv z 28. júna 2006, bolo na základe žaloby sťažovateľky v správnom súdnictve zrušené rozsudkom krajského súdu sp. zn. 11 S 59/2006 v spojení s rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 7 Sžo 37/07 z 31. januára 2008. Zo sťažnosti nevyplýva dôvod, prečo sa sťažovateľka domáha zrušenia už raz zrušeného rozhodnutia. V nadväznosti na to ústavný súd pripomína, že v rámci konania o sťažnosti zásadne preskúmava len právoplatné rozhodnutia, a to v tom zmysle, že musí ísť o rozhodnutia, ktorými sa konanie právoplatne skončilo (IV. ÚS 254/2011). Sťažovateľka tak už dosiahla úspech v predchádzajúcom konaní a uvedené napadnuté rozhodnutie ústredia nie je takým právoplatným rozhodnutím, ktorým by sa konanie právoplatne skončilo.

Ústavný súd z týchto dôvodov sťažnosť v časti, ktorá smeruje proti napadnutým rozhodnutiam ústredia a napadnutému rozsudku krajského súdu odmietol z dôvodu nedostatku svojej právomoci podľa § 25 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde (obdobne napr. IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, III. ÚS 290/06, III. ÚS 288/07).

2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 4 Sžo 10/2009 z 26. januára 2010

Ústavnému súdu napokon ostáva preskúmať sťažnosť vo vzťahu k tej časti, ktorou sťažovateľka namieta porušenie základného práva napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu. Pred samotným posúdením ústavný súd považuje za potrebné vymedziť obsah základného práva, ktorého porušenie napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu sťažovateľka namieta a možnosť porušenia ktorého má ústavný súd preskúmať v rámci predbežného prerokovania sťažnosti.

Ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania (v tomto prípade sťažnosťou). Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľka domáha (petit sťažnosti). Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľka domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv. Text uvedený mimo petitu pokladá za súčasť odôvodnenia sťažnosti, ktorý nemôže doplniť petit (I. ÚS 316/09, I. ÚS 98/2011, II. ÚS 103/08, II. ÚS 154/09, III. ÚS 235/05, IV. ÚS 174/2011). Preto v danej veci ústavný súd preskúmal sťažnosť len v rozsahu namietaného porušenia toho práva, ktorého vyslovenia porušenia sa sťažovateľka v sťažnosti domáhala (čl. 46 ods. 1 ústavy), a v súvislosti s tým rozhodnutím, ktoré označila v petite sťažnosti.

V odôvodnení sťažnosti sťažovateľka uviedla:

„Tým, že porušovateľ v 1. a 2. rade (prvostupňový a druhostupňový správny orgán, pozn.) vydal rozhodnutie i posudok v rozpore so zdravotným stavom sťažovateľky, v rozpore s jej skutočnou mierou funkčnej poruchy, bez komplexného hodnotenia prípadu a nepostupoval v zmysle rozhodnutia porušovateľa v 4. rade (najvyšší súd, pozn.) 7 Sžso 37/2007 z 31. 01. 2008 malo za následok odňatie práva sťažovateľky v zmysle č. 39 ods. 2 Ústavy SR... Konaním a rozhodovaním porušovateľov v 1., 2., 3. a 4. rade (prvostupňový a druhostupňový správny orgán, krajský súd a najvyšší súd, pozn.), došlo k porušeniu práva sťažovateľky v zmysle čl. 39 ods. 2 Ústavy SR, ktoré spočíva v tom, že každý, kto je v hmotnej núdzi, má právo na takú pomoc, ktorá je nevyhnutná na zabezpečenie základných životných podmienok. Práve kompenzácie majú slúžiť osobám s ťažkým zdravotným postihnutím kompenzovať toto postihnutie a pomáhať v núdzi, do ktorej sa dostali.“

Ústavný súd skúmal, či napadnutým rozsudkom mohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a či možno sťažnosť prijať na ďalšie konanie, alebo prichádza do úvahy jej odmietnutie.

Za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. O zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide preto vtedy, ak pri jej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. rozhodnutia I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 198/07, IV. ÚS 27/2010).

Z už uvedeného ústavného vymedzenia postavenia a kompetencií všeobecných súdov a ústavného súdu v Slovenskej republike (princíp subsidiarity) vyplýva, že rozhodovanie v správnom súdnictve patrí do právomoci všeobecných súdov. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a právnych názorov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu (obdobne napr. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (II. ÚS 193/2010).

Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvozené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07). O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia v súvislosti s právnym posúdením ide spravidla vtedy, ak ústavný súd zistí interpretáciu a aplikáciu právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody,

na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

Z týchto hľadísk posúdil ústavný súd sťažnosť sťažovateľky namietajúcej porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Základnému právu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy zodpovedá také rozhodnutie, ktoré nie je zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a teda z ústavného hľadiska neakceptovateľné a neudržateľné.

Podľa sťažovateľky *„Pochybenie porušovateľa v 4. rade (najvyšší súd, pozn.) spočíva i v tom, že odôvodnenie rozsudku je nejasné, neurčité a v priamom rozpore s obdobným rozhodnutím, ktoré posudzovalo tú istú otázku, čím dochádza k narušeniu právnej istoty a dôveryhodnosti v rozhodovaciai činnosti súdov... boli závažným spôsobom porušený princíp právnej istoty ako aj predvídateľnosti súdnych rozhodnutí...“*. Z uvedeného tvrdenia sťažovateľky ústavný súd vyvodzuje, že odôvodnenie namietaného zásahu do základného práva sťažovateľky sa koncentruje na dve základné námietky, ktorými sú nedostatočné odôvodnenie rozsudku a rozpor napadnutého rozhodnutia s obdobným rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 7 Sžso 38/2008 z 23. októbra 2008, ktoré malo posudzovať tú istú otázku. Ako vyplynie z ďalšieho textu, v rámci nedostatočného odôvodnenia rozsudku sťažovateľka namieta aj nesprávne závery najvyššieho súdu pri posudzovaní otázky, či boli odstránené rozpory medzi posudkami o zdravotnom stave sťažovateľky.

Nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku spočíva podľa sťažovateľky najmä v tom, že „... porušovateľ v 4. rade (najvyšší súd, pozn.) v rozhodnutí sp. zn. 4 Sžso/10/2009 z 26. januára 2010 (sa) obmedzil na konštatovanie, že lekári pri posudzovaní vychádzali z odborných lekárskeho nálezov, ktoré aktuálne v danom čase objektívne popisovali zdravotný stav sťažovateľky... ďalej konštatuje, že je zrejmé, že lekári 1. a 2. stupňového správneho orgánu vychádzali z iných lekárskeho nálezov ako posudkoví lekári sociálnej poisťovne a to z nálezov, ktoré dokumentujú zlepšenie zdravotného stavu sťažovateľky, pričom vôbec neuviedol z akých nálezov, ktorý posudkový lekár sa má na mysli, aké obdobie sa má na mysli. Takéto odôvodnenie rozhodnutia porušovateľa v 4. rade je nejednoznačné, nepreskúmateľné, vzbudzuje nielen nedôveru, ale je aj v rozpore so skorším rozhodnutím porušovateľa v 4. rade, ktorý posudzoval tú istú otázku na základe tých istých znaleckých posudkov a lekárskeho správ a dospel úplne k protichodnému rozhodnutiu.“.

Najvyšší súd svoje rozhodnutie odôvodnil takto:

„Podľa § 51 zák. č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci za občana s ťažkým zdravotným postihnutím sa považuje občan, ktorého miera funkčnej poruchy je najmenej 50 %. Žalobkyňa nie je občanom s ťažkým zdravotným postihnutím pre účely zák. č. 195/1998 Z. z., keďže podľa posudku ÚPSVaR z 3. júna 2008 č. AA/2008/07578-NSOOPC miera funkčnej poruchy u navrhovateľky je 40 % podľa prílohy č. 4 (XII.B.B2.15.b.bb) k zák. č. 195/1998 Z. z. Uvedený posudkový záver nebol v konaní spochybnený, pretože navrhovateľka iné v čase vydania druhostupňového správneho rozhodnutia (6. júna 2008) odlišné dôkazy spochybňujúce skutkové a medicínske závery posudku neprodukovala.“

Je nepochybné, že podľa § 61 ods. 1 cit. zákona peňažný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla možno poskytnúť občanovi, ktorý je ťažko zdravotne postihnutý a súčasne ktorý je podľa posudku vydaného podľa § 57 ods. 1 a 2 zákona odkázaný na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom. V danom prípade nie je splnená základná zákonná podmienka, t. j. podmienka miery zdravotného postihnutia na stupeň ťažkého zdravotného postihnutia, ktorú ako odbornú medicínsku otázku posúdil a vyhodnotil posudkový lekár. Výhrady žalobkyne uvedené v odvolaní odvolací súd nemohol

považovať za také, ktoré by spochybnili formálnu a vecnú stránku posudku. Z týchto dôvodov odvolací súd stotožniac sa aj s dôvodmi rozsudku krajského súdu podľa § 219 ods. 1 OSP prvostupňový rozsudok ako vecne správny potvrdil. “

Z napadnutého rozsudku najvyššieho súdu vyplýva, že najvyšší súd sa stotožnil s odôvodnením namietaného rozsudku krajský súd, a ďalšie odôvodnenie uvedené najvyšším súdom možno považovať za dôvody na zvýraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), podľa ktorého ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Pri posudzovaní otázky, či mohlo byť napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, teda otázky, či nie je rozsudok zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, je preto potrebné zohľadniť nielen odôvodnenie napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, ale aj napadnutý rozsudok krajského súdu, s odôvodnením ktorého sa najvyšší súd v napadnutom rozsudku stotožnil, pričom poukázal na ďalej citovanú časť jeho odôvodnenia, v ktorej sa uvádza:

„Pri vyhotovovaní posudku žalovaný vychádzal z lekárskeho správneho orgánu z roku 2005 a znaleckých posudkov MUDr. M. (14. december 2006) a MUDr. P. (15. január 2006) a tvrdenia žalobkyne, že od roku 2006 ortopéda nenavštívila, išlo o podklady pred a po podaní žiadosti o príspevok (žiadosť podaná 31. januára 2006)... lekári prvostupňového a druhostupňového správneho orgánu vychádzali z iných lekárskeho nálezov ako posudkoví lekári sociálnej poisťovne, a to z nálezov, ktoré už dokumentujú zlepšenie zdravotného stavu menovanej. Medzi priznaním invalidity s 80 % mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a posudzovaním zdravotného stavu na účely určenia miery funkčnej poruchy podľa citovaného zákona o sociálnej pomoci je časový rozdiel 1 až 1,5 roka. Za také obdobie je predpoklad podstatnej zmeny zdravotného stavu, najmä ak sa jedná o doliečenie úrazu u mladého človeka... Krajský súd sa stotožňuje so záverom žalovaného, že posudzovanie invalidity, ktoré vychádza z poklesu schopnosti

vykonávať zárobkovú činnosť v zmysle zák. č. 461/03 Z. z. v znení neskorších predpisov a posudzovanie nárokov podľa zákona o sociálnej pomoci, vychádza z miery funkčnej poruchy, sú dve rozdielne konania na základe dvoch rozdielnych právnych predpisov, ktoré stanovujú rozdielne kritériá. Vzhľadom na konanie o invalidite v roku 2005 a posudzovanie nároku podľa zákona o sociálnej pomoci je časový rozdiel 1 až 1,5 roka a to je čas doliečovania úrazu a nespornej zmeny v zdravotnom stave žalobkyne a preto nemožno konštatovať, že rovnaké zdravotné ťažkosti boli posudkovými lekármi označené rozdielnymi diagnózami.“

Ústavný súd nemôže v konaní o sťažnosti posudzovať, či skutočne došlo k takému zlepšeniu zdravotného stavu sťažovateľky, ako ustálil správny orgán. Podľa ústavného súdu dáva odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu, rekapitulované v odôvodnení napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, ktorý sa s týmto odôvodnením stotožňuje, jasnú odpoveď na otázku o rozdieloch v posudzovaní zdravotného stavu, ktoré mohli nastať počas dlhšej doby. Rovnako dáva ústavne akceptovateľnú odpoveď na otázku, o aké znalecké posudky v rámci prvostupňového a druhostupňového konania pred správnymi orgánmi oprel správny orgán svoje rozhodnutie, a to spôsobom, ktorý umožňuje tak účastníkom konania, ako aj tretím osobám ich dostatočnú identifikáciu. Sťažovateľkou namietaná okolnosť, že odôvodnenie rozhodnutia neobsahuje všetky údaje o pôvodcovi určitého dokumentu, nie je takým nedostatkom, ktorý by indikoval zjavnú neodôvodnenosť rozhodnutia. S názorom sťažovateľky, že najvyšší súd v napadnutom rozsudku „*vôbec neuviedol z akých nálezov, ktorý posudkový lekár sa má na mysli, aké obdobie sa má na mysli*“, sa ústavný súd nestotožňuje.

Podľa ústavného súdu nemožno považovať napadnutý rozsudok najvyššieho súdu z tohto namietaného dôvodu za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu, s ktorým sa najvyšší súd, ako už bolo uvedené, stotožnil a ktoré aj rekapituloval v odôvodnení svojho rozsudku, nevykazuje v namietanej časti také nedostatky, ktoré by indikovali porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Sťažovateľka ďalej namietala nedostatočne objasnený skutkový stav, resp. nesprávne vyhodnotenie dôkazov. Podľa sťažovateľky *„Pokiaľ z existujúcej zdravotnej dokumentácie a po vyšetrení sťažovateľky štyria znalci nezávisle dospeli k tým istým záverom, že sa jedná o ťažké obmedzenie hybnosti oboch bedrových kĺbov, ako aj o vážne mozgové a duševné poruchy po ťažkom poranení hlavy a pri tomto hodnotení znalci použili najvyššie možné hodnotenie, je prinajmenšom zarážajúce, že Odbor posudkových činností porušovateľa v 2. rade, ktorý v tomto prípade je odborom samotného porušovateľa v 2. rade, dospel k úplne inému záveru.“*

Ústavný súd opätovne zdôrazňuje, že mu zásadne neprislúcha hodnotiť vykonané dôkazy (výsluch svedkov, znalecké dokazovanie a iné). Ústavný súd v zásade nie je ani oprávnený preskúmať vecnú správnosť uvedeného znaleckého posudku (m. m. IV. ÚS 241/2010). Pri posudzovaní napadnutého rozsudku zohľadňuje ústavný súd osobitne tú okolnosť, že napadnutý rozsudok bol vydaný v rámci správneho súdnictva. Správny súd (súd rozhodujúci v správnom súdnictve napríklad o žalobách proti rozhodnutiam správnych orgánov; v tomto prípade tak krajský súd, ako aj najvyšší súd) nie je tzv. „skutkovým súdom“, teda súdom, ktorý by vykonával dokazovanie na zistenie skutkového stavu, a jeho úlohou nie je nahradzovať činnosť správnych orgánov pri zisťovaní skutkového stavu, ale len preskúmať zákonnosť ich rozhodnutí, teda posúdiť to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených žalobou rešpektovali príslušné hmotno-právne a procesno-právne predpisy (II. ÚS 21/09, II. ÚS 391/2010). Ani ústavný súd v konaní o sťažnosti v zásade nie je skutkovým súdom, ktorý by vykonával dokazovanie na zistenie skutkového stavu, ak by malo ísť o dokazovanie, ktoré by malo nahradiť dokazovanie nevykonané všeobecnými súdmi a ich vyhodnotenie. Ústavný súd skúma napadnutý rozsudok iba z hľadiska už spomenutých kritérií zjavnej neodôvodnenosti a arbitrárnosti.

Najvyšší súd sa podľa názoru ústavného súdu dostatočne vysporiadal s otázkou vykonaného dokazovania v správnom konaní. Aj z citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu vyplýva, ktoré podklady považovali správne orgány, ako aj súdy za relevantné na rozhodnutie a prečo. Ani táto námietka sťažovateľky preto nevyvoláva zásadné ústavnoprávne otázky.

Ďalším ťažiskovým odôvodnením sťažnosti je argumentácia o tvrdenej rozpornosti rozhodovacej činnosti súdov. Podľa sťažovateľky „*súdy pri vyššie citovaných rozhodnutiach, pričom na základe tých istých podkladov dospeli k absolútne odlišným právnym záverom ako súdy, ktoré rozhodovali v obdobných veciach tej istej sťažovateľky, a ktoré posudzovali rovnaký postup tých istých žalovaných t.j. porušovateľa v 1. a 2. rade (prvostupňový a druhostupňový správny orgán, pozn.), pričom dokonca išlo o ten istý senát porušovateľa v 3. rade (krajský súd, pozn.), ktorý posúdil tú istú otázku úplne odlišne, čím porušil závažným spôsobom princíp právnej istoty a predvídateľnosti súdnych rozhodnutí, čím narušil i dôveru sťažovateľky v rozhodovaciu činnosť, čím zasiahol do práva sťažovateľky na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR... T. j. v tom istom prípade, keď na priznanie všetkých peňažných príspevkov (či už príspevkov na kúpu motorového vozidla, na prevádzku motorového vozidla, na zvýšené výdavky súvisiacich s hygienou a pod.) je podmienené tým, že žiadateľ – sťažovateľka je považovaná za občana s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorého miera funkčnej poruchy je najmenej 50 % boli príspevky zamietnuté a napadnuté žalobou na preskúmanie rozhodnutia, pričom v jednom prípade ten istý porušovateľ v 3. rade (krajský súd, pozn.) rozhodnutie porušovateľa v 2. rade (druhostupňový správny orgán, pozn.) zrušil a v druhom prípade žalobu zamietol, pričom v oboch prípadoch bola rozporuplná práve miera funkčnej poruchy, ktorá bola stanovená na 40 % a ktorú považovala sťažovateľka za nesprávnu...“.*

V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že súčasťou jeho doterajšej rozhodovacej činnosti je aj právny názor, že právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v rozhodnutiach vo veci samej zásadne nemajú charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky, napriek tomu protichodné právne závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie (obdobne napr. IV. ÚS 49/06, III. ÚS 300/06). Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti už tiež vyslovil, že za diskriminačný možno považovať postup, ktorý rovnaké alebo analogické situácie rieši odchylným spôsobom, pričom ho nemožno objektívne a rozumne odôvodniť (m. m. PL. ÚS 21/00 a PL. ÚS 6/04). K porušeniu princípu právnej istoty (PL. ÚS 36/95)

môže dôjsť aj nerešpektovaním požiadavky predvídateľnosti súdneho rozhodnutia (IV. ÚS 265/09).

Ústavný súd vo vzťahu k okolnostiam tohto prípadu uvádza, že dôveru v určitú rozhodovaciu prax v skutkovo i právne porovnateľných veciach vyvoláva až prezentovaná rozhodovacia prax súdu najvyššej inštancie, ktorá sa ustálila po určitú dobu, a nie ojedinelé rozhodnutie súdu nižšej inštancie. Taktiež vzhľadom na funkčné vzťahy medzi krajským súdom, rozhodujúcim v tomto prípade v prvom stupni, a najvyšším súdom, rozhodujúcim ako odvolací orgán, nemôže rozhodnutie súdu nižšej inštancie (krajského súdu) obmedziť rozhodovaciu činnosť vyšších inštancií (najvyššieho súdu).

Okrem uvedeného ústavný súd poukazuje na to, že sťažovateľka namietala rozdiel v judikatúre nielen v skutkovo a právne porovnateľných, ale priamo v rovnakých veciach. Podľa sťažovateľky súdy *„na základe tých istých podkladov dospeli k absolútne odlišným právnym záverom“*, teda k rozdielnemu hodnoteniu jej zdravotného stavu v rôznych konaniach, resp. v rôznych konaniach o rôznych nárokoch. Zo sťažnosti a z príloh vyplýva, že pri preskúvaní iného kompenzačného nároku sťažovateľky krajský súd rozsudkom č. k. 13 S 34/2006-27 z 30. októbra 2006 zrušil rozhodnutie ústredia č. AA/2006/01779-OPPK-dv z 2. februára 2006, ako aj rozhodnutie č. 07228/B2005-PPK/BRE-018103 z 21. novembra 2005 z dôvodu neodstránenia rozporov vyplývajúcich z jednotlivých posudkov o zdravotnom stave sťažovateľky. Uvedené rozhodnutie krajského súdu potvrdil najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 25 SžoKS/162/2006 z 15. júna 2007. Obdobne rozhodol krajský súd aj rozsudkom č. k. 13 S 51/2008-43 z 25. novembra 2008, keď zrušil rozhodnutie ústredia č. AA/2008/07540-NSVOPPK/Mik zo 6. júna 2008 o zamietnutí ďalšieho kompenzačného nároku (na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich s hygienou alebo opotrebovaním šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia). Iné zamietavé rozhodnutie ústredia o kompenzačnom nároku sťažovateľky (príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla) bolo rozsudkom krajského súdu č. k. 11 S 66/2007-67 z 23. januára 2008 potvrdené. Následne však najvyšší súd uvedené rozhodnutie krajského súdu rozsudkom sp. zn. 7 Sžo 38/2008 z 23. októbra 2008 zmenil tak, že napadnuté

správne rozhodnutie zrušil. Podľa sťažovateľky dospel najvyšší súd v napadnutom rozsudku k opačnému záveru ako v posledne uvedenom prípade (sp. zn. 7 Sžso 38/2008), čím malo dôjsť k porušeniu jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Sťažovateľka je toho názoru, že „... (najvyšší súd, pozn.) *rozsudok...* (krajského súdu, pozn.) *sp. zn. 11 S 66/2007-67 z 23. 01. 2008 rozsudkom sp. zn. 7 Sžso 38/2008 z 23. 10. 2008 zrušil* (najvyšší súd v uvedenom rozsudku rozsudok napadnutý odvolaním zmenil tak, že napadnuté rozhodnutie správneho orgánu zrušil, pozn.) *a rozsudok toho istého senátu...* (krajského súdu, pozn.) *sp. zn. 11 S 36/2008-47 z 22. októbra 2008* (napadnutý rozsudok krajského súdu, pozn.), *ktoré spočíva v rovnakom odôvodnení a rovnakých skutkových okolnostiach rozsudkom sp. zn. 4 Sžso 10/2009 z 26. januára 2010* (napadnutý rozsudok najvyššieho súdu, pozn.) *potvrdil...* (najvyšší súd, pozn.) *napriek námietkam sťažovateľky, že v obdobnej veci, v ktorej bola sporná rovnaká otázka, t. j. posudzovanie jej zdravotného stavu, ktorý má podstatný vplyv na to, či jej bude kompenzačný príspevok priznaný alebo nie, rozsudok...* (krajského súdu, pozn.) *sp. zn. 11 S 36/2008-47 z 22. októbra 2008* (napadnutý rozsudok krajského súdu, pozn.) *potvrdil, aj keď už mal k dispozícii takmer 1,5 roka rozhodnutie iného senátu...* (najvyššieho súdu, pozn.), *ktorý obdobné rozhodnutie založené na tých istých skutkových okolnostiach zrušil.*“.

Ústavný súd opätovne poukazuje na už uvedenú premisu, že správny súd nie je skutkovým súdom. Najvyšší súd sa v rozhodnutí sp. zn. 7 Sžso 38/2008 z 23. októbra 2008, na ktoré sa sťažovateľka odvoláva, nevyjadril k jej zdravotnému stavu, ale k presvedčivosti odôvodnenia odvolaním napadnutého rozhodnutia, resp. rozhodnutia správneho orgánu. Správny súd totiž posudzuje iba zákonnosť postupu a rozhodovania správneho orgánu, nenahrádza pritom činnosť správneho orgánu. Podľa najvyššieho súdu v tejto veci „*Pokiaľ sú teda v konaní pred správnym orgánom predložené dôkazy, svedčiace o rozdielnom posúdení zdravotného stavu posudzovanej osoby, než tie, ktorými sa zaoberal vo svojom posudku posudkový lekár, je povinnosťou správneho orgánu sa s touto skutočnosťou vysporiadať a prípadné nejasnosti a rozpory odstrániť.*“ . Keďže sa tak podľa najvyššieho súdu nestalo, prvostupňový rozsudok krajského súdu bol zmenený v tom zmysle, že správnu žalobou napadnuté správne rozhodnutie bolo zrušené. Z uvedeného rozhodnutia

sťažovateľka nemohla nadobudnúť právnu istotu (ochrany hodnú dôveru) v to, aká miera funkčnej poruchy jej má byť uznaná, resp. to, či má nárok na kompenzačnú dávku. Nad rámec uvedeného je potrebné uviesť, že, ako uvádza aj sťažovateľka, medzi napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 7 Sžo 38/2008 z 23. októbra 2008, na ktoré sa sťažovateľka odvoláva, uplynul podstatnejší časový úsek. Časový odstup pritom zohrával úlohu aj pri vyhotovovaní posudkov týkajúcich sa miery funkčnej poruchy zohľadňujúcich zlepšenie zdravotného stavu, resp. prognózu zlepšenia zdravotného stavu, ktoré slúžili ako podklad pri rozhodovaní správnych orgánov o rozdielnych nárokoch sťažovateľky na rôzne kompenzačné dávky.

Sťažovateľkou uvedené rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 7 Sžo 38/2008 z 23. októbra 2008 ani závery z neho plynúce neodôvodňujú záver o tom, že sťažnosťou napadnutý rozsudok najvyššieho súdu by bol zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu v tejto súvislosti nemohlo podľa názoru ústavného súdu dôjsť k porušeniu žiadneho z princípov právneho štátu.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že medzi namietaným rozsudkom najvyššieho súdu a obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by naznačovala reálnu možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnymi názormi najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti týchto názorov a nezakladá ani právomoc ústavného súdu nahradiť právne názory najvyššieho súdu svojimi vlastnými. Nie je úlohou ústavného súdu do detailov preskúmať prípad z pozície v okolnostiach prípadu aplikovaných právnych noriem ani opätovne podrobiť revízií napadnutý rozsudok so zámerom „vylepšiť“ jeho odôvodnenie, prípadne zostaviť zoznam možných pochybení najvyššieho súdu, ak tieto nemajú takú relevanciu, ktorá by mohla spochybniť konformitu záverov napadnutého rozsudku s ústavou (IV. ÚS 270/09, IV. ÚS 27/2010). Podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd (v spojení s krajským súdom) ústavne udržateľným spôsobom vec posúdil a odôvodnil.

S odvolaním sa na tieto skutočnosti a závery ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľky v časti týkajúcej sa napadnutého rozsudku najvyššieho súdu z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa aj ďalšími návrhmi sťažovateľky uplatnenými v petite jej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. septembra 2011